

บทที่ 4

ผลการศึกษาวิจัย

4.1 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาททางการเมืองของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีแบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัย ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด 2 ส่วน คือ ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ และคำถามในการสัมภาษณ์ที่เกี่ยวข้องครอบคลุมถึงประเด็นบทบาททางการเมืองของผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อ โดยมีกลุ่มเป้าหมายแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

(1) กลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อ จำนวน 18 คน มีประเด็นคำถามถึงบทบาททางการเมืองที่ผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อได้เข้าไปมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ

(2) กลุ่มผู้นำในตำบลสันผีเสื้อ จำนวน 18 คน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลสันผีเสื้อ มีประเด็นคำถามถึงบทบาททางการเมืองของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อในมุมมองของกลุ่มผู้นำในตำบลสันผีเสื้อ

การกำหนดประเด็นคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ จะเป็นประเด็นคำถามที่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

4.2 ผลจากการสัมภาษณ์ สามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มที่ 1 (ผู้สูงอายุ)

ข้อมูล	ชาย	หญิง	รวม
เพศ	9	9	18
อายุ			
ระหว่าง 60 – 65 ปี	5	4	9
ระหว่าง 66 – 70 ปี	3	3	6
ระหว่าง 71 – 75 ปี	1	2	3
อาชีพ			
เกษตรกร	5	1	6
ค้าขาย	1	3	4

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล	ชาย	หญิง	รวม
อาชีพ			
รับจ้าง	3	1	4
แม่บ้าน	-	4	4
ระดับการศึกษา			
ไม่ได้รับการศึกษา	1	7	8
ประถมศึกษา	6	2	8
มัธยมศึกษา	2	-	2
ปริญญาตรี	-	-	-
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-
ตำแหน่ง			
ไม่มีตำแหน่ง	4	5	9
ประธานกลุ่มผู้สูงอายุ	5	4	9

ตารางที่ 4.2 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์กลุ่มที่ 2 (ผู้นำชุมชน)

ข้อมูล	ชาย	หญิง	รวม
เพศ	17	1	18
อายุ			
ระหว่าง 40 – 49 ปี	5	-	5
ระหว่าง 50 – 59 ปี	11	1	12
ระหว่าง 60 – 69 ปี	1	-	1
อาชีพ			
ข้าราชการบำนาญ	2	-	2
จับรถโดยสาร	2	-	2
ค้าขาย	5	-	5
ธุรกิจบ้านเช่า	1	-	1

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ข้อมูล	ชาย	หญิง	รวม
อาชีพ			
ธุรกิจรถเช่า	1	-	1
รับเหมาก่อสร้าง	3	-	3
แม่บ้าน	-	1	1
ไม่ประกอบอาชีพ	3	-	3
ระดับการศึกษา			
ไม่ได้รับการศึกษา	-	-	-
ประถมศึกษา	1	-	1
มัธยมศึกษา	12	1	13
ปริญญาตรี	4	-	4
สูงกว่าปริญญาตรี	-	-	-
ตำแหน่ง			
นักการเมืองท้องถิ่น	8	1	9
กำนัน	1	-	1
ผู้ใหญ่บ้าน	8	-	8

จากการศึกษากลุ่มประชากรที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับหัวข้อการศึกษาวิจัย
จำนวนทั้งสิ้น 36 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ประกอบด้วย

(1) กลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อ จำนวน 18 คน ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มที่ 1
นี้ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับหัวข้อการวิจัย ซึ่งผู้สูงอายุที่ผู้ศึกษาได้เข้าไปสัมภาษณ์มีอายุ
ตั้งแต่ 60 – 75 ปี ทั้งเพศชายและหญิง ซึ่งมีระดับการศึกษาตั้งแต่ ไม่ได้รับการศึกษา – ประถมศึกษา
ซึ่งเพศหญิงส่วนใหญ่จะไม่ได้รับการศึกษาและมีส่วนน้อยที่ศึกษาจากโรงเรียนในระบบของรัฐบาล
แต่ก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคในการมีบทบาททางการเมืองซึ่งแสดงให้เห็นว่าการมีบทบาททางการเมือง
นั้นล้วนเกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองมากกว่าที่จะได้รับจากการเรียนรู้จากระบบการศึกษา ส่วน
เพศชายจะได้รับการศึกษามากกว่าโดยจะได้รับการศึกษาจากวัดและโรงเรียนในระบบของใน
ผู้สูงอายุประกอบอาชีพแม่บ้าน รับจ้าง ค้าขาย งานหัตถกรรมเกษตรกรรม และมีบางส่วนไม่
สามารถประกอบอาชีพได้เนื่องจากปัญหาสุขภาพและบุตรหลานไม่ต้องการให้ทำงานหนัก

(2) กลุ่มผู้นำในตำบลสันผีเสื้อ จำนวน 18 คน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และนักการเมืองท้องถิ่น ในตำบลสันผีเสื้อ ซึ่งกลุ่มเป้าหมายในกลุ่มที่ 2 นี้ เป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องและความสัมพันธ์กับหัวข้อการวิจัย โดยกำนัน และผู้ใหญ่บ้านในตำบลสันผีเสื้อถือว่าเป็นฝ่ายปกครองที่มีความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นกับกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อ เพราะโดยหน้าที่แล้วกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน มีหน้าที่ที่ต้องคอยดูแลทุกข์สุขของประชาชนในพื้นที่ทุกๆด้าน ถือเป็นผู้นำชุมชนที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของประชาชนรวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุมากที่สุด เนื่องจากกำนันและผู้ใหญ่บ้าน ล้วนเป็นที่เคารพและนับถือจากประชาชน และเป็นบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจากประชาชนมากที่สุดนั่นเอง โดยกำนันและผู้ใหญ่บ้านในตำบลสันผีเสื้อมีอายุระหว่าง 40 – 60 ปี และเป็นผู้สำเร็จการศึกษาในระดับ ประถมศึกษา – ปริญญาตรี

ส่วนนักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อและคณะบริหาร สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ถือได้ว่าเป็นตัวแทนของฝ่ายบริหารซึ่งมีหน้าที่ในกำหนดนโยบายด้านการบริหารจัดการ ด้านการบริการต่างๆให้แก่ประชาชนในพื้นที่ไม่ว่าจะเป็นการวางแผนงบประมาณ การพัฒนาในด้านต่างๆ เช่น ด้านสาธารณูปโภค ด้านการสาธารณสุข ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ด้านสวัสดิการและสังคม ด้านส่งเสริมการเกษตร หรือแม้กระทั่งด้านความเป็นอยู่ของประชาชนให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดและตามที่ประชาชนในพื้นที่ต้องการ เพื่อให้คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น จึงถือได้ว่านักการเมืองเป็นตัวจักรสำคัญในการเป็นตัวกลางในการขับเคลื่อนชุมชนให้บรรลุตามวัตถุประสงค์หรือตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ นักการเมืองท้องถิ่นยังเป็นตัวแทนภาคประชาชนในการเรียกร้องผลประโยชน์ให้กับประชาชนและเป็นตัวประสานงานที่สำคัญระหว่างภาคประชาชนกับภาครัฐในการดำเนินงานในด้านต่างๆให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ซึ่งนักการเมืองท้องถิ่นในตำบลสันผีเสื้อมีอายุระหว่าง 35 – 65 ปี ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาในระดับประถมศึกษา – ปริญญาตรี และในปัจจุบันสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อส่วนใหญ่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรีโดยใช้ทุนขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ

จากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อในเรื่องบทบาททางการเมืองของผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อโดยใช้แบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 นั้น ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุนั้นก็มีบทบาททางการเมืองต่อชุมชนมีหลายด้าน ซึ่งสามารถที่จะสรุปได้ดังนี้

การเข้าร่วมกิจกรรม

ผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อจะเข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มผู้สูงอายุทั้งในระดับหมู่บ้าน และระดับตำบลทุกครั้งที่มีโอกาส จะไม่เข้าร่วมกิจกรรมของกลุ่มก็เพราะสาเหตุไม่สบาย ติดธุระอื่น หรือไม่ทราบว่ามีกิจกรรมนั้น โดยกิจกรรมที่เข้าร่วมกับกลุ่มในลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

การเข้าร่วมประชุมกลุ่มผู้สูงอายุทั้งในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล การเข้าร่วมกลุ่มอาชีพสำหรับผู้สูงอายุ เช่น กลุ่มผลิตน้ำพริกตาแดง ผลิตแหนม ผลิตผางประทีป

จะเห็นว่าการเข้าร่วมทำกิจกรรมกลุ่มของผู้สูงอายุถือเป็นนิมิตรหมายที่ดี ที่แสดงออกถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการต่างๆของกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นการแสดงความคิดเห็น หรือการตัดสินใจ เพราะการกระทำเหล่านี้ถือเป็นการแสดงออกขึ้นต้นก่อนที่จะก้าวไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับอื่นๆต่อไป

การตัดสินใจต่อการลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้ง

ผู้สูงอายุจากกลุ่มตัวอย่างทุกคนได้ไปลงคะแนนเสียงในการเลือกตั้งในทุกครั้ง ถ้าไม่เกิดเหตุสุดวิสัย เช่น ไม่สบาย ประสบอุบัติเหตุหรือเกิดเหตุการณ์ไม่คาดฝันขึ้น โดยในการไปลงคะแนนจะไปด้วยความสมัครใจหรือความต้องการของตัวเอง ซึ่งผู้สูงอายุที่สามารถเดินทางไปยังหน่วยเลือกตั้งได้ก็จะไปด้วยตัวเอง โดยยานพาหนะต่างๆ อาทิเช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ รถจักรยาน ส่วนผู้สูงอายุที่ไม่สามารถเดินทางไปลงคะแนนเสียงได้ด้วยตนเองก็จะให้บุตรหลาน หรือบุคคลใกล้ชิดไปส่งลงคะแนนที่หน่วยเลือกตั้งที่ผู้สูงอายุมีรายชื่อผู้มีสิทธิในการเลือกตั้ง

นอกจากนี้เหตุผลในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครนั้น ผู้สูงอายุให้เหตุผลว่าจะเลือกผู้สมัครเหล่านั้นใน 2 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 การตัดสินใจลงคะแนนเสียงด้วยตัวเองจะเลือกจากความชื่นชอบส่วนตัวของผู้สูงอายุเอง เลือกจากคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งโดยต้องมีคุณสมบัติต่อไปนี้ เช่น ต้องเป็นคนดี เป็นคนเก่ง มีความสามารถ เสียสละเพื่อส่วนรวม มีผลงานในครั้งที่ผ่านมา และเลือกเพราะเพื่อต้องการรักษาสิทธิการเลือกตั้งของตนเอง เป็นต้น

ลักษณะที่ 2 การตัดสินใจลงคะแนนเสียงโดยได้รับการโน้มน้าวจากบุคคลอื่น ซึ่งบุคคลเหล่านั้นล้วนเป็นบุคคลที่ผู้สูงอายุให้ความไว้วางใจ ได้แก่ บุคคลในครอบครัว บุตรหลาน เพื่อน สมาชิกในกลุ่มผู้สูงอายุ และบุคคลที่ผู้สูงอายุเคารพนับถือ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นต้น

การที่ผู้สูงอายุให้ความสำคัญในการออกไปใช้สิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งทั้งการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติทุกครั้งที่มีโอกาส แสดงให้เห็นถึงการรู้ถึงสิทธิ และหน้าที่ของประชาชนชาวไทยที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (ชัยวัฒน์ พรหมสุข ,2543:6) ที่กล่าวว่า บทบาทหมายถึงการปฏิบัติตามสิทธิ และหน้าที่ของสถานภาพที่สังคมกำหนดไว้ ถึงแม้ว่าการตัดสินใจในการที่จะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรายใดนั้น จะมีอิทธิพลอย่างอื่นเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยนั้น ผู้ศึกษาวิจัยเห็นว่าเป็นสิทธิส่วนตัวของผู้สูงอายุที่จะตัดสินใจเองว่าจะเลือกตามที่ตนเองชอบหรือตามที่ผู้อื่นชักนำ

การติดตามข่าวสารสถานการณ์การเมืองไทยในปัจจุบัน

กลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อไม่ค่อยให้ความสนใจต่อการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการชุมนุมประท้วงของกลุ่มการเมืองต่างๆ อาทิเช่น กลุ่มเสื้อแดง (นปช.) กลุ่มเสื้อเหลือง (พันธมิตร) มากนัก เพราะคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัว ทำให้บ้านเมืองวุ่นวายไม่สงบและผู้สูงอายุเองก็ไม่ได้ได้รับผลกระทบโดยตรงหรือมีส่วนได้ส่วนเสียจากการชุมนุมประท้วงเหล่านั้น ส่วนกลุ่มผู้สูงอายุที่สนใจจะมีเฉพาะกลุ่มเล็กๆ เท่านั้น เพราะมีความชอบเป็นการส่วนตัว ซึ่งกลุ่มผู้สูงอายุที่สนใจจะติดตามข่าวสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ โดยที่นิยมมากที่สุดคือการติดตามข่าวสารจากโทรทัศน์เพราะสามารถเข้าถึงได้ง่ายและรับรู้ได้ทั้งภาพและเสียง

สาเหตุที่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านนี้ของผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อไม่กระตือรือร้นมากนักเพราะการมีส่วนร่วมในด้านการติดตามข่าวสารนี้จะมีข้อจำกัดคือการมีส่วนร่วมในด้านนี้ส่วนใหญ่แล้วจะมีเฉพาะกลุ่มผู้ที่มีการศึกษาค่อนข้างสูงและสนใจจริงๆ เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดรูปแบบการมีส่วนร่วมของ Milbrath และ Goel (อ้างในอรุณี กาสยานนท์ 2548:17-18) ในข้อที่ว่าด้วยการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในด้านการเป็นผู้สื่อข่าวทางการเมือง (Communicators) ซึ่งได้แก่ การติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่เสมอ การส่งข่าวสารแสดงการสนับสนุนให้แก่ผู้นำทางการเมืองเมื่อเขากระทำในสิ่งที่ถูกต้อง หรือส่งคำคัดค้านเมื่อเขากระทำในสิ่งที่เลวร้าย การร่วมอภิปรายทางการเมือง การให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับการเมืองแก่เพื่อนในชุมชน การให้ความสนใจกับทางราชการและการเขียนจดหมายหรือบทความถึงบรรณาธิการหนังสือพิมพ์ ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนี้ส่วนใหญ่มักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจทางการเมืองมากด้วย ซึ่งในสภาพความเป็นจริงผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อนั้นมีโอกาสเข้าถึงการศึกษาในระดับสูงค่อนข้างยาก เนื่องจากเหตุผลหลายประการ อาทิเช่น สถานะเศรษฐกิจที่ย่ำแย่ในสมัยก่อน สถานะทางสังคมที่ไม่เอื้ออำนวย โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่เป็นผู้หญิง และที่สำคัญนโยบายภาครัฐในสมัยก่อนไม่ได้เอื้ออำนวยให้ประชาชนได้รับการศึกษาเท่าที่ควร

การสนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้งทางการเมือง

กลุ่มผู้สูงอายุทั้งหมดไม่ได้ให้การสนับสนุนผู้รับสมัครรับเลือกตั้งทางการเมืองในระดับท้องถิ่นและระดับชาติในฐานะการเป็นหัวคะแนนให้แก่ผู้รับสมัครรับเลือกตั้งรายใดรายหนึ่ง โดยเฉพาะ เพราะคิดว่าการลงคะแนนเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิแต่ละบุคคล ไม่สามารถตัดสินใจแทนกันได้ การสนับสนุนผู้รับสมัครรับเลือกตั้งของกลุ่มผู้สูงอายุจะมีการรวมกลุ่มเฉพาะผู้ที่มีความคิดเห็นตรงกัน โดยลักษณะของการรวมกลุ่มจะมีลักษณะเป็นกลุ่มย่อย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และปรึกษาหารือกันในเรื่องการลงคะแนนให้ผู้สมัครที่กลุ่มให้การสนับสนุน แต่ถ้า

ในกลุ่มผู้สูงอายุทั้งหมดมีความเห็นตรงกัน ก็จะทำให้การสนับสนุนผู้สมัครรายนั้นทั้งกลุ่ม ซึ่งการสนับสนุนนั้นไม่ได้เกิดจากการได้รับผลประโยชน์หรือผลตอบแทนใดๆ เลย จะเป็นเสียงสนับสนุนที่มาจากกลุ่มผู้สูงอายุตัดสินใจเอง

การแสดงออกเช่นนี้ของผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อ แสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุของตำบลสันผีเสื้อมีความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของตนเองและเคารพสิทธิของผู้อื่นตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญได้บัญญัติไว้ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีและน่าชื่นชมเป็นอย่างยิ่งสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ให้โอกาสแก่ประชาชนได้มีการแสดงออกทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพตามสิทธิพื้นฐานของตนเอง และในที่สุดก็จะนำไปสู่การปกครองที่มาจากประชาชนและทำเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง

การเรียกร้องผลประโยชน์

การเรียกร้องผลประโยชน์ของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อจะอยู่ในลักษณะของการเสนอโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์กับกลุ่มผู้สูงอายุทุกปี ซึ่งแต่ละโครงการจะถูกนำเสนอตามความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุในแต่ละหมู่บ้าน ที่ได้คัดเลือกมาแล้วว่าโครงการเหล่านั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุจริงๆ ต่อจากนั้นก็จะนำโครงการเหล่านั้นเข้าสู่แผนของหมู่บ้านแล้วนำเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อต่อไป ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นโครงการที่เกี่ยวกับด้านส่งเสริมสุขภาพและกลุ่มอาชีพของผู้สูงอายุ เช่น กลุ่มผู้สูงอายุในหมู่บ้านสันทราย หมู่ที่ 8 ได้เสนอโครงการกลุ่มอาชีพผลิตน้ำพริกเพื่อจำหน่าย เป็นต้น โดยสรุปแล้วในภาพรวมทั้งตำบลกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อจะเสนอโครงการต่อองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ ปีละ 9 - 10 โครงการ

โดยวิธีการนำโครงการเสนอต่อองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อสามารถกระทำได้ 3 แนวทาง คือ

1. กลุ่มผู้สูงอายุยื่นเอกสารโครงการต่อคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อเอง
2. นำเสนอโครงการในที่ประชุมประจำหมู่บ้านหรือการประชุมสัจจกรที่องค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อจัดขึ้น
3. นำเสนอโครงการโดยผ่านผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.)

ซึ่งโครงการเหล่านั้นจะได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อในรูปแบบของงบประมาณสำหรับการดำเนินการตามโครงการนั้นๆ เช่น

- หมู่ที่ 1 บ้านป่าข่อยเหนือ กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุผลิต น้ำพริกตาแดงและ น้ำพริกตาแดงจำหน่าย
- หมู่ที่ 2 บ้านป่าข่อยใต้ กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุผลิต ดอกไม้จันทน์ และผาง ประทีปจำหน่าย
- หมู่ที่ 3 บ้านท่า (ร้องจ๊ว) กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุผลิต ตุ๊กตาด้านนา จำหน่าย
- หมู่ที่ 4 บ้านร้องอ้อ กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุผลิต ผางประทีป จำหน่าย
- หมู่ที่ 5 บ้านข้าวโก กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุผลิต ดอกไม้จันทน์ จำหน่าย
- หมู่ที่ 6 บ้านท่าเคอ กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุผลิต แหนม จำหน่าย
- หมู่ที่ 7 บ้านหลุก ไม่เสนอโครงการ
- หมู่ที่ 8 บ้านสันทราย กลุ่มอาชีพผู้สูงอายุผลิต ผางประทีป จำหน่าย
- หมู่ที่ 9 บ้านสันผีเสื้อสามัคคี ไม่เสนอโครงการ

การรวมกลุ่มกันของผู้สูงอายุเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์ให้แก่กลุ่มและชุมชนเป็น ประเด็นที่สำคัญอย่างยิ่งเพราะเป็นการแสดงออกถึงการเรียกร้องและรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม สูงอายุโดยตรง ซึ่งสอดคล้องกับที่ แสวง รัตนมงคลมาส (อ้างใน ชีรพล อินทรธิบ :2541) ได้กล่าว ไว้ว่า การรวมกลุ่มมีไว้เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปกป้องรักษาผลประโยชน์ของตนเท่านั้น ไม่ได้ มีวัตถุประสงค์อื่นมาเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ความต้องการในการรวมกลุ่มยังรวมถึงการใช้กลุ่มเป็น เครื่องมือในการดำเนินการทางการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบายต่างๆของรัฐที่จะเข้ามามีส่วน เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ของกลุ่มตน เช่นเดียวกันกับการที่ผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อได้รวมกลุ่ม กันเพื่อเรียกร้องผลประโยชน์จากองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อในการอุดหนุนงบประมาณเพื่อ การดำเนินงานในกิจกรรมต่างๆของกลุ่มผู้สูงอายุให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ผู้สูงอายุต้องการโดย มีเป้าหมายเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ของผู้สูงอายุให้ดีขึ้นนั่นเอง

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อได้เข้าไปมีบทบาททาง การเมืองในระดับค่อนข้างสูง โดยเฉพาะในการมีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ไม่ว่าจะเป็น การเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นหรือในระดับชาติ ผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อมีความกระตือรือร้นและ ให้ความสนใจไปใช้สิทธิเลือกตั้งกันเป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะการเมืองในระดับท้องถิ่นที่ ผู้สูงอายุจะให้ความสนใจและกระตือรือร้นต่อการไปใช้สิทธิ เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ ผู้สูงอายุโดยตรง เพราะพวกเขาเห็นว่าผลประโยชน์ส่วนใหญ่ที่ผู้สูงอายุได้รับ ไม่ว่าจะเป็น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ งบประมาณอุดหนุนกลุ่มอาชีพผู้สูงอายุและอุดหนุนกิจกรรมต่างๆของผู้สูงอายุล้วน ได้รับการอุดหนุนและจัดสรรจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่แทบทั้งสิ้น

ถึงกระนั้น การเมืองระดับชาติผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อก็ให้ความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าการเมืองในระดับท้องถิ่น โดยผู้สูงอายุจะออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งด้วยเหตุผลที่ว่า เพื่อเป็นการรักษาสิทธิตัวเองตามที่กฎหมายรัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และเลือกคนดีเพื่อเข้ามาบริหารประเทศ แต่ก็มีข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการออกไปใช้สิทธิของผู้สูงอายุก็คือการที่ผู้สูงอายุมองว่าการเมืองในระดับชาติเป็นเรื่องไกลตัว ผู้สูงอายุเองไม่ได้รับผลประโยชน์โดยตรงจากการเมืองในระดับชาติมากนัก กล่าวคือ การเมืองในระดับชาติเป็นเรื่องของนามธรรมซึ่งแตกต่างจากการเมืองในระดับท้องถิ่นที่สามารถจับต้องได้ และเป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติมากกว่า

ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นเป็นการสะท้อนมุมมองและทัศนคติของประชาชนต่อการเมืองในระดับชาติ เป็นโจทย์สำคัญที่บรรดานักการเมืองในระดับชาติควรที่จะน้อมรับฟัง แล้วนำไปคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไขในการเรียกความเชื่อมั่นและความศรัทธาทางการเมืองจากประชาชนในที่นี้ผู้ศึกษาขอเสนอแนวทางเพื่อแก้ปัญหาการเสื่อมศรัทธาหรือการเบื่อหน่ายการเมืองระดับชาติของประชาชน คือการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆ อันมีผลกระทบมาถึงประชาชนเอง (ยุวัฒน์ วุฒิเมธี , 2526:25) ซึ่งจะทำให้ประชาชนได้รู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของการเมืองและการเมืองก็คือกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ประชาชนต้องมีส่วนรับผิดชอบในการกระทำนั้น ทั้งในแง่ของความรับผิดชอบตามที่กฎหมายกำหนด และความรับผิดชอบในแง่ของจิตสำนึกของพลเมืองที่ดี ภายใต้การปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

จากข้อมูลการสัมภาษณ์จากแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 ซึ่งนำเสนอมุมมองของผู้นำชุมชนต่อบทบาททางการเมืองของผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อที่มีต่อชุมชนในหลายๆด้าน ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

ความสำคัญของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีต่อชุมชน

ผู้นำชุมชนในตำบลสันผีเสื้อมีมุมมองต่อผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อในด้านความสำคัญต่อชุมชน คือ เป็นปูนียบุคคลที่มีคุณค่าทางด้านจิตใจต่อบุตรหลาน บุคคลในครอบครัวและในชุมชน ผู้ที่น่ายกย่องและน่าเคารพนับถือ เป็นผู้ที่คอยแนะนำสั่งสอนให้บุตรหลานได้ประพฤติปฏิบัติตนให้มีคุณธรรมและจริยธรรม ทำในสิ่งที่ถูกต้องดีงาม ไม่ผิดศีลธรรมและผิดกฎหมาย นอกจากนี้ผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อยังได้นำความรู้และประสบการณ์ต่างๆมาถ่ายทอดให้เยาวชนในตำบลสันผีเสื้อได้รับรู้โดยเฉพาะประสบการณ์ด้านขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นนอกจากนี้ยังเน้นย้ำให้เยาวชนเหล่านั้นได้อนุรักษ์ขนบธรรมเนียม ประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิมไว้ โดยเฉพาะภูมิปัญญาท้องถิ่นในด้านต่างๆ ตัวอย่างเช่น ด้าน

ศิลปะพื้นบ้าน ที่ในปัจจุบันได้เลือนหายไป เพราะถูกเทคโนโลยีและวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาครอบงำ

จากข้อมูลการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าผู้นำชุมชนในตำบลสันผีเสื้อให้ความสำคัญต่อผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะประเด็นที่สังคมไทยให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุในฐานะปชชนียบุคคลในทุกๆด้าน ก็เพราะด้วยเหตุผลที่ว่าค่านิยมของสังคมไทยนั้นจะยกย่องความเป็นผู้ใหญ่ ผู้อาวุโส เนื่องจากลักษณะครอบครัวของสังคมไทยตั้งแต่ในอดีตจะมีลักษณะเป็นครอบครัวใหญ่ สืบทอดกันมาในระบบของเครือญาติ อาทิเช่น ทวด ปู่ ย่า ตา ยาย พ่อ แม่ ลูก หลาน เหลน จะมีหัวหน้าครอบครัวซึ่งมักหมายถึงผู้ที่มีอาวุโสสูงสุด เป็นผู้มีความรู้สูงสุดในการตัดสินใจเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในครอบครัว สมาชิกในครอบครัวต้องยอมรับในการตัดสินใจนั้นๆ ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างหรือโต้แย้งได้ จนกลายเป็นรูปแบบของสังคมไทยที่ยกย่องผู้อาวุโส และนอกจากนี้ยังยกย่องความเป็นผู้มีกตัญญูต่อผู้มีบุญคุณ โดยถือว่าเป็นผู้ประเสริฐ ส่งผลให้พฤติกรรมของคนไทยเป็นผู้ที่มีการอุปการะผู้มีพระคุณ ได้แก่ บิดา มารดา ผู้มีพระคุณที่เคยให้ความช่วยเหลือ เป็นต้น สังคมไทยเชื่อว่าการทอดทิ้งบิดา มารดา ผู้มีพระคุณเป็นการเนรคุณ เป็นบาป โลกจะติเตียน ดังนั้นจึงปลูกฝังให้คนไทยเป็นคนรู้คุณคน โดยเฉพาะผู้มีพระคุณ (วิเชียร รักการ ,2529:45-47) ซึ่งการกตัญญูรู้คุณต่อผู้มีพระคุณถือเป็นสิ่งที่ควรกระทำและควรที่จะยกย่องผู้ที่กระทำเป็นอย่างยิ่ง

การออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งของ กลุ่มผู้สูงอายุในตำบล สันผีเสื้อ

ในการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น เช่น นายก อบต. ส.อบต. ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ฯลฯ และในระดับชาติ เช่น สส. สว. นั้นกลุ่มผู้สูงอายุส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง เพราะตระหนักว่าการเลือกตั้งคือหน้าที่ตามกฎหมาย โดยในการเลือกตั้งแต่ละครั้งผู้สูงอายุได้รับข้อมูลข่าวสารจากสื่อต่างๆ เช่น การประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานราชการ โทรทัศน์ หอกระจายข่าว เสียงตามสายสถานีวิทยุชุมชน เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้รับข้อมูลข่าวสารการเลือกตั้งจากบุคคลในครอบครัว ทำให้ผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อมีความกระตือรือร้นในการออกมาใช้สิทธิเลือกตั้ง แต่ก็มีผู้สูงอายุบางส่วนที่ไม่ออกมาใช้สิทธิในการเลือกตั้งเนื่องจากปัญหาสุขภาพ และการคมนาคมไปยังหน่วยเลือกตั้งไม่สะดวก

จากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จะพบว่าผู้ที่สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อได้ไปใช้สิทธิในการลงคะแนนเลือกตั้งย่อมแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อก็มีความกระตือรือร้นต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างยิ่ง เพราะว่าการเลือกตั้ง (Voting) นั้น ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการมีส่วนร่วมทางการเมืองซึ่งเป็นวิธีแสดงออกถึงความต้องการของประชาชนที่มีต่อระบบการเมือง (Milbrath และ Goel อ้างในอรุณี กาศยานนท์, 2548:17-18) และนอกจากนี้ประชาชน

ในฐานะเป็นเจ้าของอธิปไตยตามหลักการปกครองระบอบประชาธิปไตยต้องไปใช้สิทธิเลือกตั้งเพื่อต้องการจะให้ผู้ใดเข้าไปใช้อำนาจอธิปไตยแทนตน หรือทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการรักษาผลประโยชน์ของตน การไปใช้สิทธิเลือกตั้งจึงเป็นการแสดงถึงความเป็นผู้มีสำนึกทางการเมืองสูง มีความรู้ความเข้าใจอย่างเพียงพอในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การช่วยบรรเทาความเสี่ยงในการเลือกตั้ง การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบนี้มักดำเนินเฉพาะในช่วงที่มีการเลือกตั้งเท่านั้น(บุญเรือง บุรภักดิ์ อ่างในอรุณี กาศยานนท์,2548:19-20)

การทำประชาพิจารณ์ การทำประชาคมหมู่บ้าน และการจัดทำแผนในระดับหมู่บ้านและระดับตำบล

ในการจัดทำประชาพิจารณ์ การทำประชาคมหมู่บ้าน การจัดทำแผนในระดับหมู่บ้านและระดับตำบลนั้น ผู้สูงอายุมีความกระตือรือร้นและมีส่วนร่วมบ้าง เพราะคิดว่าการร่วมกิจกรรมดังกล่าวเป็นหน้าที่ของคนหนุ่มสาว ซึ่งก็ได้แก่ บุตรหลานของตนเอง จึงไม่ค่อยได้เข้าร่วมในกิจกรรมดังกล่าว นอกจากนี้ยังสาเหตุที่ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในด้านกิจกรรมดังกล่าวในระดับปานกลางก็เนื่องจาก ปัญหาสุขภาพ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และที่สำคัญคือผู้สูงอายุคิดว่ากิจกรรมดังกล่าวเป็นเรื่องไกลตัวจึงไม่เข้าไปมีส่วนร่วมมากนัก แต่ถ้ากิจกรรมใดที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุโดยตรงก็จะมีการชักชวนโดยผู้สูงอายุด้วยกันเองให้ไปเข้าร่วมและมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวเป็นจำนวนมาก อาทิเช่น โครงการที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้สูงอายุก็มีการไปเข้าร่วมเพื่อผลักดันให้โครงการดังกล่าวผ่านมติในการประชาพิจารณ์เพื่อนำเข้าแผนพัฒนาต่อไป

จากข้อมูลข้างต้นเห็นได้ว่า การกระทำความดังกล่าวเป็นการรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มผู้สูงอายุเอง โดยได้มีการรวมกลุ่มกันเพื่อต่อรองผลประโยชน์ของกลุ่มจากภาครัฐ ก็คือ การเสนอข้อเรียกร้องในรูปแบบของโครงการต่อองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุขุม นวลสกุล (2528) ที่ให้คำนิยามของกลุ่มผลประโยชน์ว่า กลุ่มของบุคคลที่รวมกันเพราะมีอาชีพหรือมีจุดประสงค์อย่างเดียวกัน และมีความต้องการที่จะให้นโยบายของรัฐบาลสนองตอบความต้องการของกลุ่มตนเอง

มุมมองของผู้นำชุมชนต่อบทบาทของผู้สูงอายุในฐานะฐานเสียงของนักการเมือง

จากการสัมภาษณ์ได้ข้อมูลว่าในการเลือกตั้งที่ผ่านมาทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ผู้สูงอายุถือเป็นฐานเสียงที่สำคัญของนักการเมือง ด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้สูงอายุเป็นวัยที่สามารถโน้มน้าวได้ง่ายไม่ว่าจากผู้สมัครรับเลือกตั้งหรือบุคคลในครอบครัว ถ้าชอบใครชอบจริงจะลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครรายนั้นโดยไม่ลังเล นอกจากนี้ในปัจจุบันผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อมีจำนวนมากขึ้นทุกปี การเลือกตั้งแต่ละครั้งผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อจะมีการไปใช้สิทธิเลือกตั้งกัน

อย่างกระตือรือร้น ทำให้คะแนนเสียงจากผู้สูงอายุถือว่ามีความหมายเป็นอย่างยิ่ง โดยดูได้จากการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อแทนตำแหน่งที่ว่าง ผลปรากฏว่าผู้สมัครที่ได้รับเลือกล้วนได้รับคะแนนเสียงอย่างท่วมท้นจากผู้สูงอายุที่ไปใช้สิทธิทั้งสิ้น

จากข้อมูลขององค์การบริหารส่วนตำบลสันผีเสื้อ พบว่าในปีพุทธศักราช 2553 จำนวนผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อมีประมาณ 994 คน คิดเป็น 10 % ของประชากรของตำบลสันผีเสื้อที่มีประชากรทั้งหมดสำรวจพุทธศักราช 2553 มีจำนวน 9,439 คน นี้อย่างแสดงให้เห็นว่าผู้สูงอายุเหล่านี้ถือเป็นฐานเสียงที่สำคัญของนักการเมืองได้ เพราะผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อให้ความสำคัญและมีความกระตือรือร้นในการไปใช้สิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง ซึ่งถ้าสามารถดึงดูดหรือครองใจผู้สูงอายุเหล่านี้ได้ ก็จะเป็นฐานเสียงที่สำคัญของนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติได้อย่างแน่นอน

การมีส่วนร่วมและการให้ความสนใจต่อเหตุการณ์การเมืองในปัจจุบันของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อ

ผู้นำชุมชนได้ให้ข้อมูลว่า กลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อไม่ค่อยมีส่วนร่วมหรือมีความสนใจต่อเหตุการณ์การเมืองในปัจจุบัน เพราะคิดว่าเป็นเรื่องที่ไกลตัวไม่ใช่หน้าที่ของผู้สูงอายุ และเป็นเรื่องที่น่าเบื่อ แต่ก็มีการติดตามข่าวสารทางสื่อโทรทัศน์ วิทยุและหนังสือพิมพ์บ้าง ทำให้การรับรู้ความเป็นไปต่อเหตุการณ์การเมืองในปัจจุบันอยู่ในวงจำกัดเฉพาะผู้สูงอายุที่ให้ความสนใจเรื่องการเมืองเป็นการส่วนตัวเท่านั้น

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ นั้นไม่เป็นที่นิยมของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อ ด้วยเหตุผลที่ว่าผู้สูงอายุเบื่อหน่ายกับการเมืองไทยในปัจจุบันและคิดว่าการเมืองในระดับชาติเป็นเรื่องไกลตัวนั้น และด้วยสภาพสังคมที่ไม่เอื้ออำนวย โดยเฉพาะด้านการศึกษาของผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อนั้นถือว่าไม่สูงมากนักซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญในการติดตามข่าวสารการเมืองของไทยในปัจจุบันสอดคล้องกับ แนวคิดของ (Milbrath และ Goel อ้างในอรุณี กาศยานนท์, 2548:17-18) ว่าผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบการติดตามข่าวสารทางการเมืองอย่างสม่ำเสมอ นั้น ส่วนใหญ่มักเป็นพวกที่มีการศึกษาสูง มีข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองมากและมีความสนใจทางการเมืองมากเป็นพิเศษ

ปัญหาและอุปสรรคสำคัญในการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองของกลุ่มผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อ

จากการสัมภาษณ์พบว่าอุปสรรคที่สำคัญที่สุดต่อการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองโดยเฉพาะบทบาทด้านการออกไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้สูงอายุก็คือ สุขภาพ เนื่องจากว่าวัยสูงอายุถือว่าได้ว่าเป็นวัยที่สุขภาพร่างกายไม่ค่อยแข็งแรงซึ่งเกิดจากการตรากตรำงาน

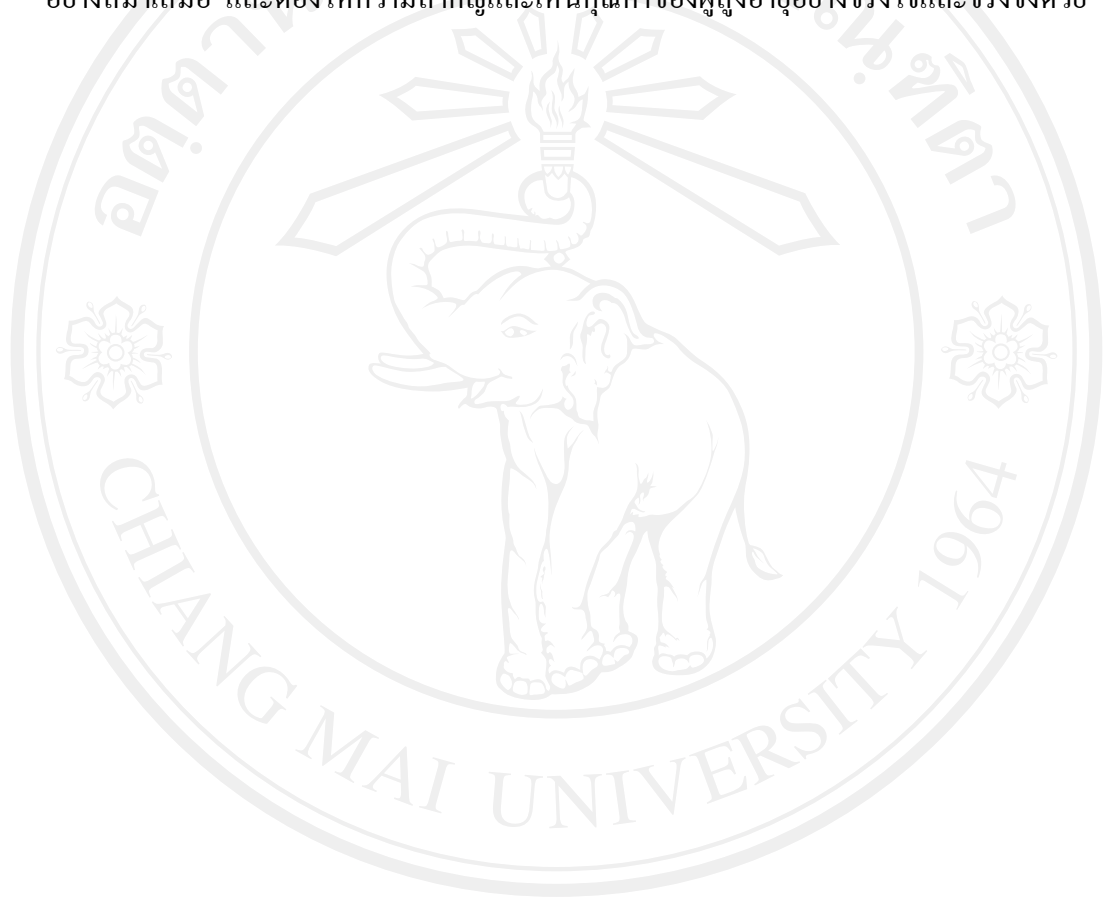
อย่างหนักในวัยหนุ่มสาว และเสื่อมสภาพไปตามอายุขัย ทำเป็นอุปสรรคต่อการเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ประการต่อมาคือ โอกาสของผู้สูงในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ซึ่งพื้นที่ในการเข้าไปมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุนี้น้อยมาก โดยเฉพาะบทบาททางด้านการการนำเสนอนโยบายหรือการเรียกร้องผลประโยชน์ของผู้สูงอายุเอง เพราะคนส่วนใหญ่คิดว่าผู้สูงอายุไม่ควรเข้าไปยุ่งกับเรื่องเหล่านั้น ควรที่จะดูแลบุตรหลานมากกว่า จึงทำให้ผู้สูงอายุหลายท่านที่ต้องการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองขาดโอกาสในการแสดงความสามารถต่อกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ ประการสุดท้าย การที่ผู้สูงอายุเองไม่ต้องการเข้าไปมีบทบาททางการเมืองเอง โดยสาเหตุมาจาก ความกลัว และไม่กล้าเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เช่น การเข้าไปเป็นที่ปรึกษาให้แก่หน่วยงานราชการ และบางส่วนคิดว่าตนเองไม่มีความรู้ความสามารถพอ ทำให้ขาดความมั่นใจในการทำงานทางด้านการเมืองร่วมกับภาคการเมืองอื่นๆ

อย่างไรก็ดี ผู้สูงอายุเมื่อพิจารณาในแง่ของการเปลี่ยนแปลงของร่างกายในทางสรีระวิทยาพบว่า การเปลี่ยนแปลงแรกสุดของผู้ที่เข้าสู่ความสูงอายุคือ สายตาจะยาวขึ้นต้องใช้แว่นสายตาช่วย ผมหงอก หูตึง เหนื่อยง่ายและจี้ลึ้ม เมื่อเกิดการเจ็บป่วยจะต้องใช้เวลาในการรักษานานขึ้นกว่าเดิม (เกษมและกุลยา ดันดิผลาชีวะ , 2528:5) ซึ่งจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่าสุขภาพทางสรีระของผู้สูงอายุเป็นอุปสรรคสำคัญในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองของผู้สูงอายุเป็นอย่างยิ่ง ผู้ศึกษาวิจัยเห็นว่าถ้าต้องการให้ผู้สูงอายุเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองควรที่จะมีการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้สูงอายุเหล่านั้นในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการคมนาคมขนส่งสวัสดิการในการดูแลและรักษาสุขภาพในยามเจ็บป่วย ตลอดจนการให้คำปรึกษาหรือข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในด้านต่างๆ โดยอาศัยความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชนในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้สูงอายุในการมีส่วนร่วมทางการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ

ผู้นำชุมชนได้ให้แนวคิดว่าหน่วยงานราชการควรที่จะส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรที่จะมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้แก่ผู้สูงอายุในการเข้าไปมีบทบาทหรือมีส่วนร่วมทางการเมืองในทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่องเพื่อกระตุ้นให้ผู้สูงอายุตระหนักถึงคุณค่าและประโยชน์ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าว ควรมีการจัดการอบรมและสัมมนาเพื่อเผยแพร่ความสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ผู้สูงอายุในตำบลสันผีเสื้อให้รับรู้อย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญบุคคลในครอบครัวของผู้สูงอายุเองควรที่จะเป็นบุคคลที่จะทำความเข้าใจในเรื่องบทบาททางการเมืองแก่ผู้สูงอายุได้ดีที่สุด เนื่องจากได้รับความไว้วางใจจากผู้สูงอายุมากกว่าบุคคลจากภายนอกนั่นเอง

การที่ผู้นำชุมชนเสนอให้หน่วยงานราชการหรือภาครัฐเข้าไปมีส่วนในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้มีโอกาสเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองนั้น ก็เพราะว่าถ้าภาครัฐไม่เป็นตัวหลักในการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้เข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองแล้ว หน่วยงานภาคอื่นก็คงจะไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ภาครัฐเองอาจจัดกิจกรรมให้ความรู้ในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองแก่ผู้สูงอายุ ให้โอกาสผู้สูงอายุในการแสดงความคิดเห็นและแสดงออกทางการเมืองในด้านต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ และต้องให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุอย่างจริงใจและจริงจังด้วย

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved